

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Tálos Zsuzsanna Ügyvédi Iroda (FÉL CÍME., ügyintéző: dr. Tálos Zsuzsanna ügyvéd) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME., Cg....., adószám: ...) felperesnek -, a dr. Bartkó Róbert ügyvéd (FÉL CÍME.) által képviselt ALPERES NEVE (ALPERES CÍME., Cg....., adószám: ...) alperes ellen szerződés teljesítése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 2018. december 10-én meghozott - és 2019. január 2-án kijavított - 13.G.40.036/2017/82. számú ítélete ellen az alperes részéről 84. sorszámon benyújtott fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban - a 2019. március 20-án megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és a felperes részéről az alperesnek fizetendő perköltség összegét 752 400 (Hétszázötvenkettőezer-négyszáz) Ft-ra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 127 000 (Egyszázhuszonhétezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a 82. sorszámon meghozott, és a 83. sorszámú végzésével kijavított ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 14 061 600 Ft + áfa, azaz bruttó 17 858 232 Ft-ot és ennek az összegnek a 2016. augusztus 5-től a kifizetés napjáig járó, „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:155. §-ának (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatát, ezt meghaladóan pedig a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 483 400 Ft + áfa, azaz 613 410 Ft perköltséget és megállapította, hogy ezt meghaladóan a felek a perrel felmerült költségeiket maguk viselik.

Az ítéletben megállapított tényállás szerint a peres felek 2016. március-április hónapokban tárgyalást folytattak egymással az alperes tulajdonában álló használt gépek és azok tartozékainak egy indiai vevő részére történő eladásáról.

A felek között létrejött szerződés alapján a felperes feladata az alperes és a leendő vevő közötti közvetítés volt jutalék ellenében.

A felperest megillető jutalék mértékében azonban a peres felek nem tudtak megállapodni, mivel a felperes 7% + áfa mértékű ajánlatával szemben az alperes csupán 4% + áfa összegű jutalékot tartott elfogadhatónak.

Ennek ellenére a felperes a megbízási szerződést teljesítette, az indiai vevő a gépeket az alperestől 378 000 euró vételárért megvásárolta.

Az adásvételi szerződés teljesítését követően azonban az alperes a felperes részére jutalékot egyáltalán nem fizetett.

Az elsőfokú bíróság tényállásként állapította meg továbbá, hogy „az ilyen típusú használt gépek értékesítésére vonatkozó, helyben szokásos közvetítői jutalék mértéke a vételár 12%-a volt 2016-ban”.

A felperes a fizetési meghagyással indult perben előterjesztett eredeti keresetében 378 000 euró közvetítői jutalék és járulékaik megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

A per során a felperes előbb a keresetét akként módosította, hogy a 378 000 euró összegű vételár 7%-ának megfelelő mértékű közvetítői jutalék, azaz bruttó 8 933 000 Ft és annak 2016. április 20-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatának a megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

A per során beszerzett szakértői vélemény ismeretében a keresetét ismét módosította és abban az alperest 14 061 600 Ft + áfa közvetítői jutalék és annak 2016. április 20-tól számított késedelmi kamatának a megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a módosított ellenkérelmében a felperes jutalékgigényét 7% + áfa mértékben nem tette vitássá, azt meghaladóan azonban a módosított kereset elutasítását kérte.

Vitatta a felperes késedelmi kamat iránti követelésének jogszerűségét, illetve a késedelmi kamatfizetés felperes által megjelölt kezdő időpontját is.

Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét a kamatfizetés kezdő időpontja kivételével megalapozottnak találta.

Megállapította, hogy a felek között a Ptk. 6:272. §-a szerinti megbízási szerződés jött létre, azonban abban a felek a felperest megillető jutalék mértékét nem tudták közösen meghatározni. Ezért a jutalék mértékét a bíróságnak kellett meghatároznia, mégpedig a Ptk. 6:63. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint, vagyis a teljesítési helyen és időben kialakult piaci középár alapulvételével.

Ennek meghatározására az elsőfokú bíróság a perben szakértői bizonyítást folytatott le. Az annak során beszerzett, SZAKÉRTŐ igazságügyi szakértő (a továbbiakban: szakértő) által készített - és a bíróság felhívására kiegészített - szakértői véleményt az elsőfokú bíróság aggálytalannak fogadta el és az alapján a felperest megillető jutalék mértékét az eladási ár 12%-ában határozta meg, amely a felek által egyezően megjelölt 378 000 euró eladási ár és 310 Ft/euró árfolyam alapulvétele mellett a felperes végleges keresetében megjelölt bruttó 17 858 232 Ft-nak felelt meg.

A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját azonban az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetében megjelölt 2016. április 20-i időponttól eltérően, 2016. augusztus 5. napjában (az ügy bíróságra történő érkezésének időpontja) határozta meg.

A perköltségre vonatkozó döntését az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy a felperes az eredeti keresetében megjelölt 378 000 euró összegű követeléshez képest a perben 85%-ban elvesztés lett, ezért - a jelen ügyben még alkalmazandó - „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 81. §-ának (1) bekezdése alapján ő köteles a perben nagyobb arányban pernyertes alperes arányos mértékű perköltségét megtéríteni.

Az alperest ügyvédi munkadíj címén megillető perköltség összegét az elsőfokú bíróság „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-ának (6) bekezdését alkalmazva 1 000 000 Ft-ban határozta meg, amely összegbe beszámította a felperest a részleges pernyertessége alapján megillető eljárási illeték (225 000 Ft) és általa előlegezett szakértői költség (292 600 Ft) összegét és erre tekintettel a felperest 483 000 Ft + áfa = 613 410 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását kérte akként, hogy a marasztalás tőke összegét az ítélet tábla bruttó 10 417 302 Ft-ra

szállítsa le, a késedelmi kamat fizetésére kötelező ítéleti rendelkezést mellőzze, ennek hiányában pedig a kamatfizetés kezdő időpontját 2018. június 20-án állapítsa meg, a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét pedig bruttó 3 122 258 Ft-ra emelje fel.

A másodlagos fellebbezési kérelmében az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Az elsődleges fellebbezési kérelmét az alperes azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a perben beszerzett szakértői véleményt aggálytalannak, ezáltal pedig olyannak, amely az ítéleti döntése alapjául szolgálhat.

Ezzel összefüggésben fenntartotta az elsőfokú eljárásban már előadott, a szakértői vélemény aggályosságára, illetőleg megalapozatlanságára vonatkozó állításait.

Állította, hogy a szakértő a szokásos piaci ár meghatározása során nem volt figyelemmel az OECD Transzferár Irányelvének az összehasonlítható ügyletekre vonatkozó rendelkezéseire, ezáltal a szokásos piaci ár meghatározása során egyrészt a perbeli ügylettel nem összehasonlítható, másrészt közvetett információkon alapuló, illetőleg külföldi piaci szereplők részvételével megkötött ügyleteket vett figyelembe, amelynek következtében a szakértő eljárása nem felelt meg a szokásos piaci ár meghatározása során alkalmazandó szakmai, illetve jogszabályi standardoknak.

Az alperes véleménye szerint a szakértői vélemény hiányosságai indokolták teszik a perben új szakértő kirendelését, ezért az erre irányuló - az elsőfokú eljárásban már előterjesztett - indítványát a fellebbezésében is fenntartotta azzal, hogy elsődlegesen a másodfokú eljárásban kéri a szakértői bizonyítás lefolytatását és csak a másodlagos fellebbezési kérelme irányul az elsőfokú bíróság ítéletének ezen okból történő hatályon kívül helyezésére.

A késedelmi kamatfizetéssel összefüggésben előadta, hogy a felek között létrejött szerződés alapján az alperes a felperes részéről kiállított számla kézhezvételétől számított 15 napon belül lett volna köteles a megbízási díjat teljesíteni.

Az adott esetben azonban a felperes részéről számla nem került kiállításra, amelynek következtében a késedelme sem következhetett be. Ezért a késedelmi kamatfizetéssel összefüggésben elsődlegesen annak teljes mellőzését kérte.

Arra az esetre, ha az ítélet tábla ezt az érvelését nem találná megalapozottnak, a Legfelsőbb Bíróság Gazdasági Kollégiumának 66. számú állásfoglalásban (a továbbiakban: GK 66. számú állásfoglalás) foglaltakra hivatkozással azt kérte, hogy az ítélet tábla a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját a végleges tartalmú kereseti kérelem előterjesztésének időpontjától (2018. június 20-a) kezdődően állapítsa meg.

Sérelmezte az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését is.

Ezzel összefüggésben mindenekelőtt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság számítása az általa alkalmazott mérséklés mellett sem helyes, mivel ebben az esetben a helyes számítás alapján öt megillető ügyvédi munkadíj összege bruttó 752 400 Ft lenne.

Az alperes álláspontja szerint azonban az adott esetben az elsőfokú bíróság indokolatlanul mérsékelte az alperest az Ukr. alapján megillető ügyvédi munkadíj összegét több mint 70%-kal figyelemmel arra, hogy az alperes jogi képviselője jelentős és feleslegesnek nem tekinthető munkát fejtett ki az elsőfokú eljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás során.

Az alperes álláspontja szerint az ügyvédi munkadíj tekintetében csak az alperesi pervesztességgel arányos, azaz 15%-os mérséklés lett volna indokolt, amelyre tekintettel a fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezését ennek megfelelően kérte megváltoztatni, azaz a felperes által fizetendő ügyvédi munkadíj mértékét bruttó 3 122 258 Ft-ra kérte felemelni.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltség fizetésére kötelezését kérte.

Állította, hogy az alperesnek az elsőfokú ítélet megalapozatlanságára és az új szakértő kirendelésére vonatkozó fellebbezési érvelése nem megalapozott, mivel az elsőfokú bíróság a perben beszerzett és kiegészített szakértői véleményt helyesen minősítette aggálytalannak és fogadta el az ítélezése alapjául.

A felperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság helytállóan határozta meg a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját, és ugyancsak helyes a döntése az alperesnek járó ügyvédi munkadíj tekintetében, ezért az alperes fellebbezése ezen tételek vonatkozásában is alaptalan.

Az ítélet tábla mindenekelőtt megállapította, hogy a peres felek nem nyújtottak be fellebbezést az elsőfokú ítéletnek a keresetet elutasító, az alperest 10 417 302 Ft tőke, a felperest pedig bruttó 613 410 Ft perköltség megfizetésére kötelező rendelkezései ellen, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének ezek a részei az 1952. évi Pp. 228. §-ának (3) és (4) bekezdései alapján (rész)jogerőre emelkedtek. Erre tekintettel pedig az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. §-ának (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

Ennek eredményeként pedig az ítélet tábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes módosított keresetének elbírálásához szükséges jelentős tényeket illetően a szükséges mértékben feltárta és azt helyesen állapította meg.

Az ítélet tábla helytállónak találta az elsőfokú bíróságnak a megállapított tényállásból levont jogi következtetéseit is azzal a pontosítással, hogy a felek között a Ptk. 6:288. §-ában külön nevesített közvetítői szerződés jött létre, amelyre a Ptk. 6:292. §-ában foglaltak alapján - eltérő rendelkezés hiányában - a megbízási szerződés szabályait kellett alkalmazni.

A másodfokú eljárásban a felek között már nem volt vita a tekintetben, hogy a közöttük - egyébként érvényesen - létrejött szerződésben az ellenszolgáltatás (jutalék) mértéke egyértelműen nem került meghatározásra, ezért azt a bíróságnak kellett meghatároznia a Ptk. 6:63. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával.

Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság által kirendelt szakértő kompetenciájának hiányára vonatkozó állításait sem tartotta már fenn, amelyre tekintettel az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos megállapításainak megalapozottságát az ítélet táblának nem kellett vizsgálnia.

Az alperes a fellebbezésében - a per fő tárgya tekintetében - az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok, azon belül pedig a perben beszerzett szakvélemény értékelésére vonatkozó megállapításait sérelmezte, vagyis az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok mérlegelésével kapcsolatos tevékenységét támadta.

A bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó, az 1952. évi Pp. 206. §-ába foglalt rendelkezések alkalmazása körében kialakult bírósági gyakorlat szerint azonban e szabályok megsértését csak akkor lehet megállapítani, ha a bíróság által megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával, illetőleg a bíróság a bizonyítékok egybevetése és összességükben való értékelése során okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jut, vagy elmulasztja a bizonyítékok értékelésével összefüggő indokolási kötelezettségének a teljesítését.

Az adott esetben azonban az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésére állt bizonyítékok okszerű, logikai ellentmondástól mentes mérlegelése alapján és az indokolási kötelezettsége maradéktalan betartása mellett állapította meg, ezért annak a másodfokú eljárásban - felülmérlegeléssel - történő megváltoztatására nem kerülhetett sor.

Az alperes által kifogásolt szakértői bizonyítás során az elsőfokú bíróság az alperesnek a szakvéleményre tett észrevételeit figyelembe vette, azok megválaszolására a szakértőt felhívta, illetőleg emiatt a szakértői véleményt kiegészítette.

A szakértő az alperes észrevételeire részletes és kimerítő válaszokat adott.

Így a szakértő az iratokhoz 51. sorszámon csatolt beadványa 3. oldalán választ adott az alperesnek az ún. „saját számlás” ügyletekre, a 60. sorszámú beadványában pedig a konkrét (teljesedésbe ment) ügyletek hiányára, a S. GmbH-ra vonatkozó adatok értékelésére és az OECD Irányelvben foglaltak figyelembevételére vonatkozó - a fellebbezésben is hivatkozott - észrevételeire.

Az elsőfokú bíróság pedig a szakértőnek az alperesi észrevételekre adott válaszai helytálló értékelése és mérlegelése alapján fogadta el a szakértői véleményt olyan aggálytalan szakvéleménynek, amely alkalmas volt arra, hogy az ítéleti döntése alapjául szolgáljon. Erre tekintettel pedig az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül utasította el az alperesnek a más szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványát.

Alaptalanul sérelmezte az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezéseit is.

Az alperesnek a késedelmi kamattal kapcsolatos fellebbezési érvelése csupán annyiban helytálló, hogy a Ptk. 6:156. §-ának (2) bekezdése alapján a Ptk. alkalmazása körében is irányadó az a bíróságok által következetesen alkalmazott gyakorlat, amely szerint a számlaadási kötelezettség elmulasztása vagy késedelmes teljesítése az ellenszolgáltatásnak a szolgáltatás teljesítésekor esedékessé válását nem érinti, jogosulti késedelemként azonban a kötelezett - késedelmi kamatfizetési kötelezettséget előidéző - egyidejű fizetési késedelmét kizárja (BH2011.250.).

„Az új Ptk. alapján elbírálandó ügyekben irányadó elvi iránymutatásokról” szóló 1/2014. számú Polgári jogegységi határozat V.1.b) pontjában foglaltak szerint a Kúria jogegységi tanácsa a Ptk.-ba beépültek tekintette és ezért nem tartotta irányadónak a GK 66. számú állásfoglalást. Azonban a jogegységi tanács hangsúlyozta azt, hogy „a Ptk.-ba beépültek tekintett iránymutatások indokolásában foglalt - a Ptk. szabályai szellemével nem ellentétes - jogi okfejtések, érvek, elvi megállapítások a továbbiakban is figyelembe vehetők, idézhetők, hiszen azok sok esetben a normaszöveget magyarázzák, kiegészítik, a rendelkezés tartalmát részletesen kibontják. A Ptk. normaszövegének értelmezésében, a jogi érvelés alátámasztásában ezek tehát felhasználhatók”. Mindezekből következően az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a kötelezett (alperes) késedelmi kamatfizetési kötelezettségének megállapítását kizáró jogosulti (felperesi) késedelem a perindítással megszűnt.

Az alperes jogi érvelésével ellentétben ugyanis a GK 66. számú állásfoglalásban szereplő „az elmulasztott számla adatait tartalmazó” kitétel nem azt jelenti, hogy a jogosultnak a keresetlevélben „A számvitelről” szóló 2000. évi C. számú törvény, illetve „Az általános forgalmi adóról” szóló 2007. évi CXXVII. törvényben meghatározott módon kellene a követelését megjelölnie.

Az adott esetben a felperes eredeti keresete - nem vitásan - nagyobb összegre irányult, mint a végleges keresetében megjelölt követelése, amelyre tekintettel a kereset leszállításának, majd későbbi felemelésének a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja szempontjából nem volt jelentősége.

A perköltségviselés tekintetében az alperes arra helytállóan hivatkozott a fellebbezésében, hogy az Ükr. 3. §-a (2) bekezdésének c) pontjába és a 4/A. §-ába foglalt rendelkezések helyes alkalmazása mellett az elsőfokú bíróságnak a részére megállapított ügyvédi munkadíj áfával növelt, bruttó összegéből kellett (volna) levonnia a felperest a részleges pernyertessége alapján megillető arányos perköltség összegét, amely számítás szerint az őt megillető ügyvédi munkadíj összege helyesen: bruttó 752 400 Ft.

Nem találta ugyanakkor megalapozottnak az ítéltábla az alperesnek az elsőfokú bíróság által nettó 1 000 000 Ft-ban megállapított ügyvédi munkadíj felemelésére irányuló fellebbezését.

Az iratokból ugyanis egyértelműen megállapítható volt, hogy a perben még az első tárgyalás megtartása előtt tisztázódott, hogy a keresetlevélben a felperes tévesen jelölte meg a perértéket 378 000 euróban, amelyre tekintettel a felperes a keresetét a 2016. október 27-én keltezett beadványában le is szállította az általa helyesnek tartott összegre (8 933 000 Ft).

Erre tekintettel pedig az elsőfokú bíróság az Ükr. 3. §-a (6) bekezdésének helytálló alkalmazásával állapította meg, hogy az alperes részére, az eredeti keresetben megjelölt követelés alapján megítélhető ügyvédi munkadíj összege nem állt arányban az alperesi jogi képviselő részéről a perben elvégzett ügyvédi tevékenységgel, ezért annak mérséklése indokolt.

Az elsőfokú bíróság részéről jogszerűen alkalmazott mérséklés eredményeként, mérlegeléssel nettó 1 000 000 Ft összegben megállapított ügyvédi munkadíj felemelésére pedig az ítéltábla nem látott indokot, mivel az arányban állt az alperesi jogi képviselő részéről a perben kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit az 1952. évi Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség tekintetében a jelen határozat rendelkező részében foglaltak szerint részben megváltoztatta, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése a per - fellebbezési illeték alapjául szolgáló - főtárgya tekintetében eredménytelen maradt.

Ezért az alperes az általa megfizetett fellebbezési eljárási illetékből eredő másodfokú perköltségét az 1952. évi Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján maga köteles viselni.

Mivel a fellebbezés a járulékos követelések (késedelmi kamat, perköltség) tekintetében a túlnyomó részében szintén eredménytelen maradt, a másodfokú eljárásban nagyobb részben pervesztesnek minősülő alperes az 1952. évi Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából származó, arányos perköltségét, amelynek összegét az ítéltábla az Ükr. 3. §-a (1) bekezdésében, a (2) bekezdésének a) pontjában, az (5) bekezdésben, valamint a 4/A. §-ban foglaltak alapján határozta meg, értékelve azt is, hogy a felperes jogi képviselője a másodfokú tárgyaláson személyesen nem vett részt.

Debrecen, 2019. március 20.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró,
Dr. Hágerné dr. Buzás Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -